

Le Ebn 60-200/47
562

Nr 156.

Av herr Forslund, angående ökat anslag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under punkt 22 av sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att till bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Frågan om trafiksäkerheten vid korsningar mellan väg och järnväg har fått ökad aktualitet genom den fruktansvärda olyckan vid Edsvalla den 14 oktober 1947, vid vilken fjorton unga människor förlorade sina liv. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i en till Kungl. Maj:t nyss ingiven skrivelse föreslagit, att en särskild kommitté skall tillsättas för utredning om vad som kan vara att göra för att förbättra trafiksäkerheten vid dessa korsningar.

Enligt min mening är det förvisso tacknämligt, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nu har fäst Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på denna fråga. Däremot är det ägnat att väcka förvåning och allvarliga bekymmer, att styrelsen icke i detta sammanhang påkallat omedelbara effektiva åtgärder till förebyggande av nya olyckor utan i stället allenast förordat nya utredningar i frågan.

Det förhåller sig nämligen på det sättet, att frågan om förbättring av trafiksäkerheten vid järnvägs korsningar redan för snart tio år sedan blev föremål för en ingående utredning. Den utredning jag åsyftar återfinnes i det principbetänkande i trafiksäkerhetsfrågan (S O U 1940: 33) som den 17 december 1940 avgavs av en särskild utredningsman, vilken av chefen för kommunikationsdepartementet fått i uppdrag att fullfölja en tidigare av 1937 års sakkunniga rörande trafiksäkerheten igångsatt utredning. Jag tillåter mig att i bilaga¹⁾ till denna motion återgiva det avsnitt av detta betänkande, som handlar om järnvägs korsningar.

Enligt utredningsmannens förslag skulle trafiksäkerhetsproblemet vid järnvägs korsningarna i huvudsak lösas genom uppsättande av ljussignaler av en ny väsentligt förbättrad typ med starkare sken, kortare mörkperioder och bättre placering än de hittills använda signalerna. En försöksanläggning av denna typ finnes sedan år 1939 uppsatt vid Vanhäll, där järnvägslinjen Söderbärke—Smedjebacken skär allmänna landsvägen Fagersta—Ludvika. Vid denna korsning, som tidigare var försedd med ljussignaler av vanlig typ, hade i juli 1937 och i april 1938 inträffat kollisioner mel-

¹⁾ Bilagan överlämnad till vederbörande utskott.

lan tåg och bil, varvid sammanlagt fem personer dödats. Enligt förslaget skulle ljussignaler av den vid Vanhäll använda typen uppsättas vid omkring 3 000 korsningar. Uppsättandet av dessa säkerhetsanordningar skulle taga sin början under budgetåret 1940/41 och väsentligen slutföras under loppet av en femårsperiod. Till kostnaderna, som preliminärt beräknats till 4 000 kronor för varje korsning eller sammanlagt 12 miljoner kronor — motsvarande kostnader beräknas numera av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till 10 000 respektive 30 miljoner kronor — skule bidrag utgå av automobilskattemedlen. För budgetåret 1940/41 skulle sådana medel anvisas till ett belopp av 2 miljoner kronor. Utredningsmannens material omfattade bland annat fullständiga förteckningar över samtliga korsningar vid rikets järnvägar jämte uppgifter om de korsande vägarnas art och användbarhet för motortrafik. Enligt utredningsmannens förslag skulle med utgångspunkt från detta material och i nära samarbete med vederbörande baningenjörer och de lokala vägmyndigheterna en inventering verkställas och förteckningar upprättas över de korsningar, som i första hand borde skyddas.

Det sålunda framlagda förslaget sköts av för mig okänd anledning helt åt sidan. Först nu, sedan nära tio år förflutit och hundratals människoliv spillts, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som under alla dessa år haft utredningsmannens förslag liggande i sitt arkiv, omsider funnit sig höra fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på saken.

Man kunde ha väntat sig, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, efter det långa dröjsmål som förekommit, nu åtminstone skulle energiskt ha påyrkat ett omedelbart igångsättande av den inventering, som enligt det nyss omnämnda förslaget skulle ha ägt rum redan under år 1940, och ett snabbt realiserande av den femårsplan för åstadkommande av betryggande säkerhet vid järnvägs korsningarna, som enligt samma förslag skulle ha varit i huvudsak *slutfört* redan under budgetåret 1944/45. I stället har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen allenast föreslagit nya utredningar i denna fråga, som redan är utredd.

Enligt min mening är tiden nu inne att i detta ärende övergå från ord till handling. De senaste årens olycksstatistik från järnvägs korsningarna är utomordentligt allvarlig, och tyvärr måste det antagas, att nya katastrofer komma att undan för undan inträffa, innan den tilltänkta femårsplanen hunnit realiseras. Men det bör då vara angeläget, att de erforderliga åtgärderna icke vidare uppskjutas ett enda år eller en enda månad.

En inventering av de farligaste järnvägs korsningarna bör enligt min mening kunna efter direktiv av Kungl. Maj:t omedelbart verkställas av järnvägsstyrelsen och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och bedrivas parallellt med tillverkning av erforderliga signalapparater. På detta sätt bör det bliva möjligt att redan under innevarande år uppsätta ett relativt stort antal ljussignaler och helst av den nya effektiva typen. Arbetet bör seder-

mera under de närmaste åren med all skyndsamhet fortsättas och slutföras.

För att möjliggöra en snabb förbättring av trafiksäkerheten vid järnvägs korsningarna enligt här angivna grunder måste medel ställas till Kungl. Maj:ts förfogande redan för nästa budgetår. Enligt min mening bör därför det här ovan omnämnda, i årets statsverksproposition föreslagna beloppet höjas från 200 000 kronor till 1 000 000 kronor. Möjlighet härtill torde kunna beredas genom att anslaget till vägbeläggningar, som i statsverkspropositionen (punkt 19 under sjätte huvudtiteln) upptagits till 25 miljoner kronor, minskas med 800 000 kronor.

Med åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag,

att riksdagen måtte till Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Stockholm den 23 januari 1948.

Albert Forslund.
